

Verhalen van het Straatpastoraat

2019

Het jaar waarin 'opeens' bleek dat het aantal daklozen in 10 jaar tijd was verdubbeld.

Inhoud

INLEIDING	2
Dakloosheid, waar hebben we het over?	2
2019 SAMENGEVAT	3
GROEPSACTIVITEITEN	4
Straatklinkers	4
Filosofie	7
Vrouwenavond	8
Blog en sociale media	9
INDIVIDUEEL PASTORAAT	9
Lunch voor 2	10
Aanwezig in de inloop	11
Huisbezoeken	12
Gedachtenisbank	12
BIJZONDERE PROJECTEN EN EVENEMENTEN	13
Daklozendag 2019: Kom in beweging!	13
Organisatie	13
Programma	13
Afronding	14
Bijzondere projecten	15
STRAATPASTOR	17
Trainingen	17
Aanwezig bij:	17
Voorgaan tijdens kerkdiensten	17
Media	18
VOORUIT IN 2020	19
De straat op	19
Verhalen delen	19
Signaleren	19
De groep als brug en oefenplek	19
Nieuwe plannen en ideeën	20
Uitbreiding	20
OVERZICHT 2019	21
COLOFON	24

Inleiding

In de zomer van 2019 stond het groot in alle kranten: in 10 jaar tijd heeft het aantal daklozen zich verdubbeld, Nederland telt nu ongeveer 40.000 mensen zonder dak of thuis. Hoe had dit kunnen gebeuren? Een verbaasde staatssecretaris verscheen op het nieuws, hij was hier enorm door geschrokken.

Voor mij was dat weer een schok, dat dit bericht voor hem zo uit de lucht kwam vallen. Alsof er in de afgelopen tien jaar geen aandacht was voor mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats. Maar het is goed dat er aandacht voor was in de media want het zet dingen in beweging en maakt mensen bewust. Dat geldt ook voor ons in het straatpastoraat: waar staan wij, wat doen wij en hoe verhouden wij ons tot wat er gebeurt op straat, in de hulpverlening en in de media?

Daarom blijven we met open ogen en oren aanwezig op straat en op andere plekken waar mensen zich ophouden als ze nergens anders naartoe kunnen gaan. Al jaren luisteren wij naar de verhalen van de mensen die buiten leven of geleefd hebben. Het straatpastoraat wil een plek zijn waar mensen als medemens gezien en gehoord worden. Waar de verhalen van leven en dood op tafel mogen liggen zonder dat daar een oordeel over geveld wordt. Waar iedereen mag zijn, zonder masker, wie hij/zij is. Samen met hen mogen we leren over het leven en over de veelkleurigheid van het bestaan met haar enorme dieptes en dalen maar gelukkig ook met mooie momenten. Daarvan willen we iets van delen in dit jaarverslag.

Dakloosheid, waar hebben we het over?

“Ik heb wel een huis maar ik voel me niet thuis in mijn hoofd”, aldus een van de Straatklinkers, het koor van dak- en thuislozen. Het begrip ‘dakloos’ is breder dan alleen ‘het niet hebben van een dak boven je hoofd’¹. De meeste deelnemers van het Straatpastoraat hebben ooit op straat geleefd of hadden voor een korte of lange periode geen vaste verblijfplaats. Allemaal kennen ze het leven op straat en het label ‘dakloos’ dat je daardoor met je meedraagt. De periode zonder dak wordt zo snel als identiteit meegegeven en je komt er bijna niet vanaf. Liever praten we daarom over mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats, mensen zonder dak boven hun hoofd. Het verschil lijkt klein en het is zo makkelijk om over ‘daklozen’ te praten maar het is belangrijk omdat we allereerst de mens willen zien.

“Ik heb wel een huis maar ik voel me niet thuis in mijn hoofd”

Het straatpastoraat is voor veel deelnemers een beetje ‘thuis’. We delen onze verhalen met elkaar en proberen achter het label ‘dakloos’ allereerst een mens te zien die ertoe doet en die iets te bieden heeft. We vertellen die verhalen ook verder in de samenleving. In een stad waar zoveel mensen op een klein oppervlakte bij elkaar wonen, leven en werken, zijn er verrassend weinig plekken waar we elkaar werkelijk kunnen ontmoeten. ‘Waar ben je thuis, wie biedt je een thuis’ zijn vragen die ons allemaal aangaan.

¹ De FEANTSA - Fédération Européenne d’Associations Nationales Travaillant avec les Sans-Abri - onderscheidt 13 subcategorieën, die samengevat kunnen worden met het ontbreken van een vorm van ‘thuis: leven zonder vaste verblijfplaats tot ongeschikte of onzekere huisvesting.

2019 samengevat

Het Straatpastoraat in Amsterdam heeft een aantal vaste onderdelen waarvan de continuïteit erg belangrijk is. De groepen, zoals de Straatklinkers, vormen vaste ankerpunten in de week waar de deelnemers elkaar ontmoeten. Daar omheen is ruimte voor persoonlijk contact, netwerken, het bedenken en uitvoeren van nieuwe activiteiten. Door de jaren heen maakt het Straatpastoraat bewegingen van buiten naar binnen en weer terug. Luisteren wat er op straat leeft, daar op inspelen en de activiteiten op aan laten sluiten is van buiten naar binnen. Van binnen naar buiten is het kijken naar de bestaande activiteiten en reflecteren op vragen als: waarom doen we wat we doen, voor wie doen we dit en past het nog steeds in de huidige context. Het jaar 2019 zou je kunnen typeren als een jaar van 'binnen naar buiten'. Goed kijken naar wat er al is, voor wie het is en of dat nog wel aansluit bij wat er speelt.

Het is goed om te merken dat het Straatpastoraat een goede naam heeft in Amsterdam. Dat de dingen die we doen als waardevol gezien worden door deelnemers en bezoekers. We zijn vindbaar en aanspreekbaar en willen dan ook serieus gehoor geven wanneer er een beroep wordt gedaan op de expertise van het Straatpastoraat: de verhalen van mensen laten horen, het liefst mét de mensen zelf, nooit alleen maar óver mensen.

Groepsactiviteiten

Bij elkaar komen in groepsverband doet mensen goed. Je mag actief meedoen, het is een veilige plek waar je anderen kunt ontmoeten en met hen je leven kunt delen. In de groepen van het straatpastoraat word je uitgedaagd het beste uit jezelf en uit de ander te halen - met elkaar kunnen we meer dan in ons eentje.

Met onze groepen, de Straatklinkers, de filosofiegroep, de vrouwenavond en de sociale media of blog groep, kunnen we ook naar buiten treden, andere projecten aanpakken en verbindingen leggen met mensen met wie we anders niet snel contact zouden hebben. Daarbij zoeken we naar een echte verbinding; we waken ervoor dat de groepen gebruikt worden als act of reclamestunt. Bij elk evenement of project gaan we na voor wie het goed is, wie er wat aan heeft en of dat voor alle deelnemers duidelijk is. Op deze manier blijven de groepen plekken waar mensen veilig zijn en zich gehoord en gezien weten.

Straatklinkers

Het straatkoor ligt goed in de markt na alle aandacht die we kregen rond de film *The Disciples*. We kregen meerdere aanvragen voor optredens buiten Amsterdam en ook in de media was er aandacht voor de straatklinkers. Naast optredens in de Pelgrimskerk, de Boomspijker en het kerstoptreden in Leiden mochten we dit jaar ook live op de radio zingen en vertellen over het koor. Dat was spannend om te doen want het moest allemaal in één keer goed gaan. We hoorden veel positieve reacties en er kwam zelfs een optreden in Apeldoorn uit voort. Dat laatste bleek achteraf wel iets te veel van het koor te vragen, omdat een kerkdienst om 10.00 uur begint en we met de bus al vroeg uit Amsterdam moesten vertrekken.

Voor de zomer werd een van onze trouwe vrijwilligers ziek en dat is een gemis voor het koor en de straatpastor. Ook namen we afscheid van de vrijwilligers van het Mission House. We hopen in het komende jaar hulp te krijgen vanuit het nieuwe studenten onderkomen in de Amstelrank.

In december werd het Armoederapport van de Raad van Kerken gepresenteerd. Samen met een aantal vrouwen die we kennen uit Amsterdam Noord, gingen we met de trein naar Rotterdam om daar in de Pauluskerk samen met staatssecretaris van Ark, bisschop de Korte en scriba René de Reuver te zingen. De vrouwen uit Noord deelden hun persoonlijke verhalen en dat maakte indruk. Ze legden heel helder uit waarom het voor hen niet loont om te werken vanuit een bijstandssituatie en waarom ze het toch doen. Hoe demotiverend ons systeem is en hoe weinig waardigheid je overhoudt als je onderaan de samenleving terecht komt.

Voor de Straatklinkers kwam er weer een nieuw optreden uit voort, met kerst mochten we zingen in Hoek van Holland. Dit was ook weer een beetje te ver weg maar vanwege het tijdstip, voor de files uit en na de files terug, toch goed te doen.

In de zomerperiode nemen we de ruimte om samen wat andere dingen te doen. Zo gingen we naar het strand en gingen er zelfs een aantal het water in. De filosofiegroep had voor het koor een wandeling uitgedacht door het centrum waarbij we allemaal bijzondere plekken zouden opzoeken, helaas was het die dag echt te warm om een dergelijke tocht te ondernemen en bleven we onder de bomen in de tuin van de diaconie waar Saskia ons toen trakteerde op een prachtige uiteenzetting over het leven van Rembrandt. Die warmte was een groot contrast met een maand later, toen we gingen barbecueën. Het regende hard en we moesten binnen eten terwijl de BBQ onder een zeil buiten stond te roken.

Filosofie

In de filosofiegroep kunnen alle onderwerpen worden besproken. Iemand uit de groep bereidt een onderwerp voor en deelt dat met de rest. Soms gaat het over de oude bekende filosofen, dan weer over iets wat je hoog zit, een thema of een actueel onderwerp. De groep doet het met elkaar en dat levert mooie gesprekken op maar ook wel eens onenigheid. Tijdens zo'n moment van onenigheid zagen we dat we het ook niet met elkaar eens hoeven te zijn. Het gaat er om dat dit een oefenplek mag zijn om liefdevol naar de ander te kijken en te luisteren, dat iedereen anders is en dat dat goed is.

Dat wij als groep samen sterk staan blijkt wanneer we anderen in ons midden uitnodigen om mee te doen of wanneer wijzelf meedoen aan andere activiteiten. Zo kwamen er mooie gesprekken op gang tijdens de diaconale Valentijnsparade, waar mensen bij ons konden aanschuiven voor een 'date met de ander' en lagen er vragen over liefde en geborgenheid op de bordjes. In oktober schoof er de jongerengroep van de Keizersgrachtkerk aan. We zouden het met elkaar over 'thuis' hebben. Op verschillende manieren kon je elkaar daarover bevragen, er lag een tafel vol met foto's waar deelnemers een plaatje konden uitkiezen wat voor hen symbool staat voor thuis en er was een stille wand discussie waar je dingen kon op plakken en schrijven. Intussen stond er een grote tafel klaar met groenten voor het avondeten. In een mum van tijd waren alle groenten geschild en gesneden zodat we een heerlijke vegetarische stoofpot konden klaarmaken. Het huiselijke samen koken brengt mensen bij elkaar.

Een van de deelnemers aan de kring slaapt al jaren buiten en voelt voortdurend negatieve reacties van de buitenwereld. Hij attendeerde me er op dat de groenten wel lang moest koken, waarop ik reageerde dat een kwartiertje genoeg zou moeten zijn. Hij liep weg en ik hoorde hem nog net mompelen "dan eet ik wel alleen maar ei". Ik schrok want ik besepte toen pas dat hij met zijn gebrek aan gezonde tanden nooit de stukken wortel weg zou krijgen. Het gesprek aan tafel moest maar even iets langer duren, en uiteindelijk schepte hij drie keer op.

Een groots moment was het toneelstuk 'Kafka, het proces'. We hadden kaarten gekregen van het Holland Festival, inclusief diner na afloop, voor dit vijf uur durende spektakel. Een paar keer van te voren hadden we het met elkaar over Kafka gehad, tot groot genoegen van een deelnemster die zelf uit Tsjechië komt en vroeger tijdens haar studie al veel aandacht voor Kafka had. 'Het Proces' kwam pijnlijk herkenbaar dichtbij. Veel deelnemers herkenden vanuit hun levensverhaal de onbegrijpelijke situaties, waarin alles wat je doet het alleen maar erger maakt. Zoals K. (zoals de hoofdpersoon genoemd wordt) wanhopig door de gangen van de rechtbank loopt en steeds verder verstrikt raakt in het 'niet weten waarom' en tegelijkertijd geen aansluiting of weerklank vinden bij de mensen onderweg, zo leven veel mensen op straat met het gevoel niet gehoord en begrepen te worden. Alles wat je doet of zegt maakt het juist erger waardoor je op een gegeven moment alleen nog maar meer beantwoordt aan de labels die op je zijn geplakt.

Vrouwenavond

We organiseren de vrouwenavond samen met het Drugspastoraat en het Leger des Heils. Inmiddels hebben we contact met zo'n 120 vrouwen. Voor de bijeenkomst krijgen ze een sms'je:

'Lieve vrouwen, Vanavond is er weer vrouwenavond, de deuren gaan om 17.00 open en we hopen jullie daar weer te mogen ontvangen.'

Bijzonder was een ontmoeting tussen vrouwen met- en zonder papieren. In samenwerking met het Wereldhuis brachten we een aantal vrouwen bij elkaar om elkaar te ontmoeten, van elkaar te leren en vooral ook om een ongedwongen avond met elkaar te hebben. De vrouwen van het Wereldhuis hadden heerlijke hapjes gemaakt uit de landen van herkomst. Aan tafel spraken we over vragen die voor iedereen belangrijk zijn: wat is je grootste droom? Wat is je gelukkigste herinnering? wat inspireert je? wat waardeer je aan jezelf? Aan het eind van de avond gaven we elkaar zelfgemaakte buttons met een compliment. Uit de groep kwam de vraag om deze ontmoeting voort te zetten en één keer per maand bij elkaar kunnen komen. We hopen die vraag in het komende jaar op te pakken.

Het Sinterklaasfeest is voor veel vrouwen belangrijk. We hadden voor 40 vrouwen een cadeautje gekocht, maar het nieuws van een heerlijk avondje was van mond tot mond verder verspreid waardoor er bijna 60 vrouwen op kwamen dagen. Eten hadden we genoeg, daar zorgde vrijwilliger Bea voor, en cadeautjes waren ook snel geregeld. Helaas hadden we niet voldoende gedichten, terwijl die juist heel erg worden gewaardeerd vanwege de persoonlijke aandacht. Toch konden we veel gedichten voordragen en zaten er weer pareltjes tussen, met dank aan iedereen die reageerde op onze oproep op Facebook.

Blog en sociale media

In een wereld waarin veel online gedeeld wordt is het belangrijk om met elkaar te leren hoe je met de overdaad aan meningen, (fake) nieuws websites en platforms omgaat. Waar en hoe laat je je stem horen, hoe reageer je op elkaar, en hoe verhoudt het online leven zich met het offline leven? Dit zijn vragen die voor iedereen gelden. Het Straatpastoraat is een plek om verhalen te vertellen en te delen, dus zoeken we steeds naar manieren om de verhalen hoorbaar te maken. Een goede omgang met de sociale media hoort daar ook bij.

De social media-groep bleef op bescheiden schaal samenkomen. We willen zoveel mogelijk de regie bij de groep zelf laten en mensen tijd en ruimte geven om met elkaar te werken aan 'positieve verhalen van herstel'. We hebben 5 werkende laptops gekregen en er is een platform gekomen, <https://verhalend.home.blog/>, waarop de deelnemers af en toe wat plaatsen. Het 'er samen aan werken' laat nog wel wat te wensen over, maar het is ook belangrijk dat de deelnemers de ruimte krijgen om te ontdekken wat er wel en niet mogelijk is. In het komende jaar zullen we hen hierin verder ondersteunen.

Individueel pastoraat

In de groepen heb ik als straatpastor een luisterend oor voor alle mogelijke onderwerpen. Af en toe kunnen we ook een klein steuntje in de rug geven: door eens een OV chipkaart op te laden of uit te lenen, door samen een formulier of brief op te stellen, door samen naar afspraken te gaan en zelfs een enkele keer mee te gaan naar het bezichtigen van een huis.

Buiten de groepen gaat het letterlijk om mijn functie als *straat*pastor en ben ik aanwezig op straat, in het park of op allerlei andere plekken. Hieruit komen nieuwe contacten voort, waardoor het bereik van het straatpastoraat langzamerhand groter wordt. Bij de één blijft het bij een eenmalige ontmoeting, met een ander praat ik vaker en groeit er een vertrouwensband.

Naast het kennismaken met nieuwe mensen biedt het 'veldwerk' ook de mogelijkheid om snel ontwikkelingen te signaleren. We horen op straat, in de inloophuizen en op allerlei andere plaatsen direct wat er aan de hand is en vooral hoe mensen dit beleven. We willen hiervoor dan ook in het komende jaar extra ruimte maken zodat we de stemmen van de straat in de huidige context weer leren te verstaan.

Hieronder volgen voorbeelden van het werk op individuele basis.

Lunch voor 2

Het kan soms lastig kan zijn om iemand zomaar aan te spreken. Samen lunchen helpt om op een laagdrempelige manier contact te maken. Die gedachte was de oorsprong van 'lunch voor 2'. Dit blijkt ook een goede werkvorm te zijn voor groepen die kennis willen maken met het Straatpastoraat. Zo kregen we in het najaar bezoek van studenten van Hogeschool Viaa te Zwolle. De groep 2e-jaars PABO studenten reageerde achteraf met:

“Het waren prachtige dagen waarin studenten contact hadden met mensen uit de schuldhulpverlening, straatkrant Z! (nog ontzettend bedankt voor de tip, de studenten waren erg enthousiast), we hebben een aantal studenten ook zelfstandig op pad gestuurd met een lunchpakketje, ook dat pakte positief uit. Ze waren goed buiten hun comfortzone.”

'Lunch voor 2' moedigt wat ons betreft ook anderen aan om het ook eens te doen. 'Do try this at home!'

#LunchVoor2 met de Reigers in het park.

Al 8 jaar woont hij in het park. Je krijgt hem niet naar binnen, tenzij voor een warme maaltijd in de inloop. Binnen zijn is benauwend, dat kan hij niet aan. Als het mooi weer is zitten ze (want er zijn er meer die in het park blijven) in de zon, als het regent schuilen ze onder de brug.

Ik sprak hem aan omdat ik eigenlijk op zoek was naar iemand anders, iemand die ook buiten slaapt en geen vaste plek heeft of een telefoon om hem te kunnen bereiken, een man die ik al twee weken niet gezien had. Misschien dat ze elkaar wel eens waren tegengekomen. Jammer genoeg niet. Ik mocht er wel even bij komen zitten.

Hij vertelde over het leven in het park, hoe het was met de sneeuw (beter dan met regen). Hoe hij statiegeldflessen verzamelde en daardoor weer wat geld had om eten en drinken te kopen. Hij had net een slaapzak gekregen, of ik niet iemand wist die het gebruiken kan, zelf had hij er al één.

Toen begon hij de vogels te voeren met het brood dat hij bij zich had. De kaas was voor de reigers, wat een enorm spektakel opleverde. Ontspannen zaten we in de zon terwijl menig Amsterdammer en toerist voorbij fietste, de hond uitliet of aan het joggen was. Het viel me op hoeveel mensen er naar ons keken. Wat zouden ze denken, over hem, over mij, over ons? De contrasten zijn zo groot. De mooie gebouwen rond het park, de stress van de mensen die na hun lunchpauze weer aan het werk moeten en de rust bij deze man die zijn brood deelt met de vogels.

Als ik verder ga wenst hij me succes bij het vinden van de man die ik kwijt was. Een paar dagen later vind ik hem, of eigenlijk vindt hij mij en vraagt hij me om mijn telefoonnummer, mocht het eens nodig zijn.

Aanwezig in de inloop

Sinds begin 2019 ben ik wekelijks een dagdeel te vinden in de inloophuizen. Ik begon op de woensdagmiddag bij 'de Kloof', waar ik mee lunch met het ochtendteam en vervolgens tot sluitingstijd bij mensen aanschuif. Hier ontstaan mooie contacten en gesprekken. Er wordt inmiddels naar me gevraagd, ik ben ook wel eens opgebeld of ik even langs kon komen om met iemand te praten. Als er te weinig vrijwilligers zijn schenk ik koffie of doe ik de deur open maar ik ben vooral beschikbaar voor de bezoekers. Samen even de krant doornemen, het ergens over te hebben, een levensverhaal aanhoren of een ruzie sussen. Van de medewerkers hoor ik dat mijn aanwezigheid alleen al rust brengt en dat het goed is dat ik er op vaste tijden ben. Het ontlast het team omdat zij alles intern met elkaar moeten delen en ik heb geheimhoudingsplicht en sta daar buiten. Ook kan ik rustig een hele middag met één iemand praten terwijl de maatschappelijk werker vaak aan tijd gebonden is.

Sinds de zomer ben ik ook regelmatig aanwezig in inloophuis Oud-West. Het is voor mij ook interessant om de verschillen tussen inloophuizen op te merken. De opstelling is anders, de aantallen en demografische afkomst verschilt en dat maakt enorm uit voor de sfeer. Hoe er gepraat wordt, in volume, in taal en ook hoe men met elkaar omgaat. Bij de Bilderdijkstraat komt het ook wel eens voor dat ik met meerdere mensen een groepsgesprek heb over hoe je op straat aangesproken wordt, "het zit al in het toontje", terwijl ik in de Kloof vaak met één iemand tegelijk praat.

Huisbezoeken

Bij een paar mensen kom ik met enige regelmaat in huis. Vaak zijn dit mensen die wel een (groot) zorgteam om zich heen hebben maar amper 'normale' contacten. Deze mensen hebben soms meerdere 'maatjes' versleten omdat het niet de makkelijkste verhalen zijn die ze met zich meedragen. Voor de een ben ik een pastor die op verzoek verhalen voorleest uit de bijbel en er vervolgens met haar over praat, voor een ander ben ik een medemens die praat over detectives of het nieuws, over kunst of over tuinieren. Maar ook spring ik in als er een belangrijke brief of e-mail gestuurd moet worden en de ander daarvoor nog niet de juiste woorden heeft gevonden. Dan zoeken we daar samen naar, wat is de boodschap of de vraag die je wilt overbrengen en hoe gaan we dat verwoorden. Mensen die het leven op straat aan den lijve hebben meegemaakt zijn daar vaak door getraumatiseerd. Het niet begrepen worden blijft hen achtervolgen. De stap 'terug' naar binnen, een huiselijk bestaan, is niet zomaar gezet en kan in sommige gevallen nooit meer 'normaal' worden. Aansluiting vinden bij alles wat in onze samenleving als normaal gezien wordt, is en blijft moeilijk. Dingen als persoonlijke hygiëne of zorgen voor het onderhoud van huis en tuin, gezonde keuzes maken bij het boodschappen doen, een vriend uitnodigen eens langs te komen, zitten niet in het systeem. Daardoor blijven (meestal de) mannen weer terug komen naar de inloophuizen, om niet de hele dag in een huis te zitten waar de muren en stilte op je afkomen.

Gedachtenisbank

Op het bankje bij de vijver op het Amstelhoventerrein zijn namen te vinden van overledenen van het straatpastoraat. We gedenken hen met een kleine bijeenkomst rond Allerzielen. Dit jaar hebben we helaas twee namen moeten bijplaatsen: Hans en Leo. Hun namen worden niet vergeten!

Bijzondere projecten en evenementen

Naast alle vaste activiteiten vinden er allerlei activiteiten en feesten plaats, die laten zien wat er op straat gebeurt en waar we met elkaar een gelegenheid vinden om wat te vieren.

Daklozendag 2019: Kom in beweging!

Dit jaar vierden we de twaalfde Daklozendag. Dit is een jaarlijks terugkerend evenement waar dak- en thuislozen elkaar op feestelijke wijze kunnen ontmoeten. Het thema was 'Kom in beweging'. Als je geen dak of thuis hebt raak je al gauw in een impasse en staat je leven stil. De beweging die er is gaat al gauw van het kastje naar de muur. Hoe raken we weer echt in beweging? En wat beweegt ons eigenlijk? Rond dit thema gingen we aan de slag met kunst, sport, spel en gesprek. Op zoek naar een beweging die er toe doet.

'Liefde brengt mij in beweging!'

Organisatie

De Daklozendag is een samenwerkingsproject van de Protestantse Diaconie Amsterdam, de Belangenvereniging Druggebruikers MDHG en Bureau Straatjurist. Deze organisaties zetten zich op hun eigen manier in voor (o.a.) de belangenbehartiging door en van Amsterdamse dak- en thuislozen. Bij het voorbereiden van deze dag betrokken we ook mensen die het leven op straat uit eigen ondervinding kennen.

Programma

Tijdens het opbouwen van het terrein regende het, maar zodra de kramen klaarstonden en de bezoekers naar binnen stroomden brak de zon door en bleef het de rest van de middag droog, een wonder! Blazers van Stichting Accu gaven met heerlijke muziek het startsein van de dag: een grote lucifer werd aangestoken om iets van het licht te laten zien dat ons allemaal in beweging brengt.

'Het is altijd leuk, al die mensen zien als je door Amsterdam loopt en naar al die verhalen luistert'

Dit jaar hadden we een record aan kramen en organisaties: drugspastoraat, de cliëntenraad en het maatjesproject van het Leger Des Heils, de Regenbooggroep, Volksbond, Streetcornerwork, De Participatieraad, Z! Krant, Mainline, Stichting Exodus, Choices Center, Herstelbureau en de Cliëntenraad van HVO.

In de kas werd een debat over het rapport van de nachtopvang gehouden. Het overkoepelende thema dit jaar was 'Kom in beweging'. Natuurlijk kon er gedanst worden bij het podium maar ook werden er bootcamp en andere

sportactiviteiten georganiseerd door stichting Life Goals. Bij de kraam van het Straatpastoraat werden bezoekers gevraagd wat hen in beweging gebracht had om vandaag te komen. Dat leverde mooie gesprekken op, een paar citaten van die gesprekken staan in dit verslag.

'Het geluid maakte ons nieuwsgierig maken en we gingen op bezoek'.

Naast deze thematische activiteiten konden bezoekers ook terecht voor een pedicure, schmink, of massage. De EHBO hielp mensen van hun ingegroeide teennagels en blaren af en hielp ook bij andere medische problemen die door het leven op straat ontstaan of verergeren. Dit jaar konden mensen ook terecht bij de tandartsbus en de zorgbus van Dokters van de Wereld. Op het podium werd er muziek gemaakt, gezongen en poëzie voorgedragen door de bands van HVO, de Straatklinkers en theatergroep Kostelijk.

Afronding

De dag was goed bezocht (ca 600 bezoekers) en de sfeer was super. Uit de vele positieve reacties van zowel de bezoekers en de organisaties blijkt hoe belangrijk deze dag is voor de dak- en thuislozen in Amsterdam. De Daklozendag is een bekend festival waar iedereen enorm van geniet.

Bijzondere projecten

Dat het straatpastoraat in Amsterdam bekend is bij andere organisaties blijkt uit de aanvragen voor eenmalige projecten die bij ons binnen komen. Per project kijken we naar het doel en de beweegredenen achter het project.

- Aan Tafel! (februari 2019) 'Hoe smaakt jouw thuis?' Theatermaker Annemarie de Bruijn trok met die vraag Amsterdam in en trof een rijke keuken. Ze maakte een multimediaal diner over eten en de grappige, mooie, ontroerende of belangrijke herinneringen die daaraan vastzitten (www.aantafelonline.nl).
- Podcast (2018)
Ook deze podcast is in het vorig jaarverslag al genoemd maar hier is dan het resultaat te vinden: https://www.2doc.nl/documentaires/series/radio-doc/2019/Land-in-zicht.html?fbclid=IwAR0fTCLeXwtXKOEWtBHgEmvetrl4hw2ACb5_rhTFGq4q6wec8R56y9P6pZs
- Heiloo, Goede vrijdag 19 april
Elk jaar gaat het Straatpastoraat samen met het Drugspastoraat op Goede Vrijdag naar Heiloo om daar met elkaar de kruisweg te lopen. We staan stil bij het leven en sterven van Jezus en we praten over het verband dat we zien met ons eigen leven.

- Tv-première van de film THE DISCIPLES – een Straatopera
Eindelijk kwam de film dan ook van het grote doek naar de huiskamers van Nederland op woensdag 19 juni 22:25 bij KRO-NCRV 2Doc, NPO2.
- 3 juni, Youssef mag spreken bij Zinnig Noord over naastenliefde

Pioniersproject 'Zinnig Noord' zocht iemand die in hun reeks over Liefde kon komen spreken over naastenliefde. Het idee was dat die persoon vooraf buiten zou 'bedelen' om te kijken of mensen hem zouden zien. Youssef, al jaren deelnemer aan het straatpastoraat wilde wél spreken, maar niet mensen voor de gek houden - een krachtige opstelling die bijdroeg aan een mooie avond.

- Samen met het Drugspastoraat, de wijkagenten en de geestelijk verzorger van het Leger des Heils, kwamen we bij elkaar om te dromen over 'de nachtwacht'; een plek bij de Oude Kerk waar iedereen 's nachts aan kan kloppen, of het nu is vanwege problemen of om even bij iemand te praten. Helaas is ons idee niet doorgegaan, maar we zetten het netjes in de kast zodat het wellicht ooit nog eens van pas kan komen.
- 6 november: studenten uit Antwerpen. Regelmatig komen er groepen langs om iets over het werk van de diaconie te horen. Deze groep sprong eruit omdat het een vrij grote groep was en we het niet tijdens een activiteit konden inplannen. Het waren maatschappelijk werkers in wording en stelden goede vragen over de maatschappij, de systemen die daarin aan het werk zijn en hoe je daar tussendoor kunt fietsen of over struikelt.

Straatpastor

De werkzaamheden van de Straatpastor zijn breder dan het ontmoeten van mensen, het leiden van groepen en het opzetten van evenementen en projecten. Ik volg trainingen om mijn werk beter te kunnen uitvoeren en volhouden, ik ben aanwezig bij symposia en ontmoetingen met andere organisaties binnen en buiten Amsterdam, ik gaf workshops aan mensen op de landelijke diaconale dag en voorlichting aan stadsgidsen van Tot Heil des Volks. Zo ben ik op meerdere gebieden aanwezig en sta ik in het netwerk van hulpverleners en betrokkenen zodat ik niet alleen op straat bij mensen aanwezig ben maar ook onderdeel ben van de wereld waarmee zij te maken hebben. Hopelijk draagt dit bij aan meer aandacht en begrip voor mensen aan wie we normaal voorbij lopen.

Trainingen

• Urban mission

De training van het Kor Schippers instituut om werkers te ondersteunen en toe te rusten wanneer zij werken vanuit de presentiebenadering. Met 8 andere deelnemers komen we één keer per kwartaal, twee dagen bij elkaar voor een training, behandelen we casussen en leren we de theorie achter de presentie.

• Mediatraining

In 2018 begon ik aan de training van de Protestantse Kerk Amsterdam, PKA, en kwam ik met mijn opiniestuk gelijk in het Parool. In het begin van 2019 hadden we cameratraining en die kwam goed van pas later in het jaar, toen ik gevraagd werd om als deskundige aan tafel plaats te nemen bij het programma van de KRO, Jacobine.

Aanwezig bij:

- LOND dag in Utrecht 27 maart
- Kapstok overleg (MDHG) 11 april
- Symposium Ending Homelessness 13 mei
- Slaapactie bij de Stopera 10 juli
- Lourdes reis Drugspastoraat, eind september
- Wethouder overleg, Zorg (Kukenheim) 3 oktober
- LOND-netwerkdag bij ons in Amsterdam, 8 oktober
- Voorlichting gegeven aan stadsgidsen van THdV, 31 oktober
- Landelijke diaconale dag, stand van Netwerk DAK, 9 november

Voorgaan tijdens kerkdiensten

- Vieringen van het drugspastoraat, 8 keer in 2019
- Muiderkerk Amsterdam, 13 oktober
- PKN Hoek, 3 november

Media

- Blog op de website van de PKA, een jaar onderweg
<https://www.protestantsamsterdam.nl/straatpastor-hanna-wapenaar-houdt-lunchgesprekken/?fbclid=IwAR1dL8k-lvAsYygWdd7mW651dxKzrtKVbWRoXVou6RCDAXD00siVwRWR4Lk>
- Vermelding in het Parool, over daklozen die zelfredzaam zouden zijn
https://www.parool.nl/nederland/ombudsman-let-meer-op-zelfredzame-adreslozen~b2488a64/?fbclid=IwAR38fnx8gJMYFN-Om9H-GFQVOXVktNbORgVV-b4ZbQ1oN06ggWqtDHngzv4&referer=https://www.facebook.com/&utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=shared%20content&utm_content=free
- Tot heil des volks, de Oogst
<https://www.dropbox.com/s/pj9c3cw9x70qqq8/Oogst%20juni%202019%20def.pdf?dl=0>
- Radio interview bij Waarheen Waarvoor <https://www.mixcloud.com/kgeers01/190602-waarheen-waarvoor-nh-radio/?fbclid=IwAR0-WiflKxaSuuLkrMy-ArPnxuxLrGx8APNLdNy41schSJMdkK2k6RsWOXQ>
- Menstruatie armoede
<https://hetdamesverband.nl/hetonderzoek>

Vooruit in 2020

De straat op

In het komende jaar willen we opnieuw de beweging maken 'van buiten naar binnen'. Opnieuw met een open oog de straat op, om daar te luisteren naar mensen, bij hen aanwezig te zijn, de 'tekenen des tijds' te verstaan en daarop in te spelen. De beweging die we al eerder maakten, bijvoorbeeld met mijn aanwezigheid in het park, 'lunch voor 2', huisbezoeken of presentie in de inloophuizen wordt hiermee geïntensiveerd en uitgebreid.

Verhalen delen

In het Straatpastoraat beginnen we steeds opnieuw met het luisteren naar verhalen, niet alleen in de groepen waar mensen ons inmiddels goed weten te vinden, maar vooral ook buiten, op de plekken waar we nieuwe mensen kunnen leren kennen. Hier gaat het om een pastorale betrokkenheid: we gaan op zoek naar ongehoorde verhalen, bouwen een relatie met mensen op die niet gezien worden, leren samen met hen over de veelkleurigheid van het leven en trekken even met hen op in moeilijke en mooie momenten.

'Naar buiten' betekent ook nieuwe contacten opdoen, opnieuw vragen en behoeften horen en ontdekken hoe we daarop kunnen inspelen.

Signaleren

Over daklozen wordt veel gepraat. Mét hen is dat minder het geval. Voor het Straatpastoraat is het belangrijk dat we direct op straat horen wat er nu eigenlijk speelt en vooral wat de ervaring van mensen zelf is als het gaat om oorzaken en gevolgen, wat het betekent om dakloos te zijn, in de opvang te leven of opnieuw zelfstandig te wonen en hoe mensen alle politieke maatregelen ervaren.

Die verhalen en signalen willen we, zoveel mogelijk met betrokkenen samen, inbrengen in de politiek en het beleid. Op dit moment, begin 2020, staan al een aantal gesprekken gepland met lokale politieke partijen en andere organisaties om elkaar beter te leren kennen en te kijken wat we in de toekomst nog meer voor elkaar kunnen betekenen.

De groep als brug en oefenplek

De groepen zijn letterlijk plekken om te oefenen en het beste uit onszelf te halen: om een zo goed mogelijk optreden met de Straatklankers voor te bereiden, om met elkaar een relevant onderwerp te bespreken in de filosofiegroep of een mooie blog te schrijven over je ervaringen.

De groepen zijn ook sociale oefenplekken. In een veilige sfeer leren we elke keer hoe we ruimte geven of nemen en hoe we kunnen omgaan met elkaar. Dat oefenen we niet alleen met elkaar, maar vooral ook met mensen 'van buiten'. Regelmatig ontmoeten we studenten, kerkelijke groepen, organisaties die werkzaam zijn in welzijn en zorg of anderen. Die directe contacten zijn belangrijk om vooroordelen te doorbreken en bestaande beeldvorming bij te stellen. Uitgangspunt daarbij is dat we belangrijke vragen in ons leven, zoals 'waar ben je thuis', kunnen delen. We hopen daarmee bij te dragen aan een stad die een thuis biedt aan al haar inwoners, met alle verschillen die er zijn.

Nieuwe plannen en ideeën

Met de bestaande groepen blijven we de beweging 'van binnen naar buiten' maken. We reflecteren voortdurende op vragen als 'waarom doen we dit, voor wie is dit goed en hoe past het in de context van het Straatpastoraat'. We gaan door met de vrouwengroep, de straatklinkers, de filosofiegroep en de sociale media-groep.

De groepen geven ook ruimte om te experimenteren. Een nieuw plan is het 'hoofdgerecht'. Daarmee nodigen we groepen van buiten uit om samen met de filosofiegroep na te denken over de grote en kleine vragen des levens tijdens een maaltijd die we samen bereiden. We stimuleren het onderlinge pastoraat met 'we missen je' kaarten. Met de sociale mediagroep werken we aan een ambassadeursfunctie om verhalen op een goede manier de wereld in te brengen. En met de Straatklinkers plannen we ook in het komende jaar zo'n tien optredens, waarbij we nadrukkelijk op zoek gaan naar nieuwe plekken en relaties.

Uitbreiding

Om beide bewegingen – van buiten naar binnen en van binnen naar buiten – goed te kunnen maken hebben we een kleine uitbreiding nodig. Naast straatpastor Hanna Wapenaar zal Evelien Oosterom in het komende jaar het groepswork ondersteunen.

Overzicht 2019

Algemene doelen:

- versterken van zelfredzaamheid
- ontwikkelen van sociale vaardigheden
- bieden van pastorale en psychosociale ondersteuning
- opbouwen en ondersteunen van netwerken
- drempels verlagen naar de reguliere hulpverlening
- registreren en analyseren van relevante ontwikkelingen
- ontwikkelen van vernieuwende en verbindende activiteiten en projecten
- vergroten van draagvlak in de Amsterdamse samenleving
- faciliteren van ontmoetingen tussen daklozen en niet-daklozen
- versterken van belangenbehartiging van dak- en thuislozen

Activiteit	Doel	Beoogde resultaten	Middelen/uitvoering	Behaalde resultaten
Straatlinkers	Bieden van ontspanning en expressiemogelijkheden; netwerkondersteuning; versterken van zelfvertrouwen door optredens	30 deelnemers, waarvan 5 nieuw, 45 bijeenkomsten; 10 optredens	Ondersteuning groepsproces; coaching vrijwilligers; individueel pastoraat	Gemiddeld 15 – 20 bezoekers, 44 repetities. 13 Optredens: 1 februari Pelgrimskerk 2 maart LIVE op de radio, Hilversum 31 maart, kerkdienst Apeldoorn 5 mei, bevrijdingsmaaltijd Boomsspijker 25 mei Afscheid Mission House 26 mei Kesteren + bowlen 5 juni Daklozendag 16 juni zomerfeest Diaconie 19 juli drugs memorial service “zo mooi als het was” 15 september de Ark, Noord 8 november Rotterdam, presentatie armoedeonderzoek 11 december Marekerk Leiden 19 december Hoek van Holland

				<p>Uitstapjes en activiteiten</p> <p>11 januari Nieuwjaarslunch 13 januari Nieuwjaarsdiner in de Waag 7 april met de Straatklinkers naar het officiële moment dat onze Trombonespeler in een band van het LdH gaat spelen 24 mei Bezoekers uit Duitsland bezoeken de Diaconie 5 juli naar het strand 2 augustus BBQ 1 november, dodenherdenking - Hans en Leo 27 december kerst met de klinkers</p>
Filosofie	Reflectie op het eigen leven; netwerkondersteuning en -opbouw; vergroten van kennis en inzicht	15 deelnemers, 45 bijeenkomsten, 2 excursies/sprekers	Ondersteuning groepsproces; coaching vrijwilligers; individueel pastoraat	<p>Gemiddeld 10 -15 bezoekers 47 bijeenkomsten.</p> <p>Bijzonderheden:</p> <p>14 februari Valentijnsparade bij de Diaconie 19 februari socratisch gesprek met Jesje 16 juni Summer festival 23 juni Kafka het proces, muziekgebouw aan het IJ 26 juli filosofie bij de Straatklinkers, zou wandeling zijn maar het was te warm 27 oktober filosofie met jongeren van de Keizersgrachtkerk, koken en thuis 6 november tamme kastanjes roosteren 12 november appeltjes gekregen, pannenkoeken bakken</p>

vrouwengroep	Delen van ingrijpende ervaringen; netwerkondersteuning	40 deelnemers waarvan 5 nieuw, 20 bijeenkomsten	Begeleiden vrijwilligers; individueel pastoraat (met Leger des Heils, Drugspastoraat)	Gemiddeld 35 bezoekers 23 bijeenkomsten Bijzonderheden: 18 juni met en zonder papieren 16 juli alle verjaardagen 3 december sinterklaas
Social Media Groep	leren omgaan met sociale media; eigen wegen daarin vinden; verhalen zichtbaar/hoorbaar maken	5 deelnemers bijstaan zodat zij weer nieuwe deelnemers kunnen werven en opleiden	begeleiden deelnemers, coachen, faciliteren ruimte en laptops, ondersteuning van het groepsproces	Vaste kern van 3 deelnemers, daar omheen 6 losse deelnemers.
LunchVoor2	Opbouwen en onderhouden van contacten; signaleren van ontwikkelingen op straat; verhalen doorgeven op social media	Regelmatig de straat op gaan met 2 lunchpakketjes; 'pareltje' delen op facebook met foto van lunchpakket (niet van de persoon)	Aanwezig zijn in het Vondelpark en Oosterpark, andere bankjes in de stad	Veel positieve reacties en contacten. Minder vaak gelukt dan gedacht door drukke agenda en andere afspraken.
Individueel pastoraat	Begeleiden, ondersteunen, verzoenen, troosten	Contact met 15 personen	Pastorale bijstand	Structureel aanbod
Daklozendag	Positieve ontmoeting russen Amsterdammers met en zonder dak; activering en participatie; platform voor informatie en advies	DaklozenDag voor 400 bezoekers		Daklozendag gerealiseerd voor 600 deelnemers

Colofon

Protestantse Diaconie
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam

www.diaconie.org

www.facebook.com/straatpastoraat

<https://verhalend.home.blog/>

Straatpastor Hanna Wapenaar

h.wapenaar@diaconie.org

06 20879342

Het Straatpastoraat is mede mogelijk gemaakt dankzij bijdragen van het RCOAK, stichting het RC Maagdenhuis, Kerk in Actie, Diaconie Evangelisch-Lutherse Gemeente Amsterdam en giften van kerken, wijkdiaconieën en individuele donateurs.

